

NICK HORNBY

Od autora románů
Všechny moje lásky
a *Jak na věc*

DLOUHÁ CESTA *DOLŮ*

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2005 Nick Hornby

All rights reserved.

Z anglického originálu *A Long Way Down*
(First published by the Penguin Group, 2005)

přeložil © 2005, 2014 Michal Prokop

Redakce textu: Robert Kubánek

Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

Prví elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978807619165

Věnuji Amandě

„Lékem na neštěstí je štěstí,
bez ohledu na to, co kdo povídá.“

Elizabeth McCrackenová, *Niagara pořád dokola*

DĚKUJI

Tonymu Laceyovi, Wendy Carltonové, Helen Fraserové,
Susan Petersonové, Joanně Priorové, Zeldě Turnerové,
Elimu Horowitzovi, Mary Cranitchové, Caroline Dawnayové,
Alexi Elamovi a Johnu Hamiltonovi.

DLOUHÁ CESTA *DOLŮ*

NICK HORNBY

DLOUHÁ CESTA *DOLŮ*

Přeložil Michal Prokop

První část

MARTIN

Dokážu vysvětlit, proč jsem chtěl skočit z věžáku? Samozřejmě dokážu vysvětlit, proč jsem chtěl skočit z věžáku. Nejsem přece idiot. Dokážu to vysvětlit, protože to nebylo nevysvětlitelné: bylo to logické rozhodnutí, výsledek myšlenkového pochodu. Nebyl to vlastně ani moc náročný myšlenkový pochod. Tím nechci říct, že jsem jednal náladově – jenom říkám, že to nebylo nijak strašně komplikované. Podívejte se na to takhle: řekněme, že byste dělali třeba zástupce ředitele bankovní pobočky v Guilfordu. A uvažovali byste o vystěhování ze země a najednou by vám někdo nabídl místo ředitele banky v Sydney. I když byste stáli před docela jednoduchým rozhodnutím, stejně byste museli chvíli přemýšlet, nemám pravdu? Přinejmenším byste museli promyslet, jestli zvládnete stěhování, jestli dokážete opustit svoje kamarády a kolegy, jestli můžete vykořenit manželku a děti. Možná byste si sedli a na kousek papíru sepsali všechna pro a proti. Však víte:

MINUSY – staří rodiče, přátelé, golfový klub

PLUSY – víc peněz, lepší kvalita života (dům s bazénem, grilování atd.), moře, sluníčko, nejsou tam levicové radnice, které zakazují dětské říkanky, protože ovečka je v nich „černá“, ani evropské direktivy proti britským párkům atd.

Nerovný boj, co říkáte? Golfový klub! Nenechte se vysmát. Nad starými rodiči se člověk zřejmě chvíli zamyslí, ale to je tak všechno

– chvíle, a navíc docela krátká. Do deseti minut byste si po telefonu zamlouvali letenku.

Tak tohle byl můj případ. Prostě jsem neměl dost důvodů svého rozhodnutí litovat a spoustu a spoustu důvodů skočit. Jedinou věcí na mém seznamu „plusů“ byly děti, ale nedokázal jsem si představit, že mi Cindy ještě někdy dovolí se s nimi vidět. Staré rodiče jsem neměl a golf jsem nehrál. Sebevražda byla moje Sydney. Což prohlašuji bez úmyslu jakkoli se dotknout obyvatel Sydney.

MAUREEN

Řekla jsem mu, že půjdu na silvestrovský večírek. Řekla jsem mu to v říjnu. Nevím, jestli lidé rozesílají pozvánky na silvestrovské večírky v říjnu, nebo ne. Spíš ne. (Jak to mám vědět? Na žádném jsem nebyla od roku 1984. Pořádali ho tehdy June a Brian odnaproti, těsně před tím, než se odstěhovali. A stejně jsem tam zaskočila jenom asi na hodinku, když šel spát.) Jenže jsem už nemohla čekat. Myslela jsem na to od května nebo od června a měla jsem nutkání mu to oznámit. Pitomost, samozřejmě. Ničemu nerozumí, tím jsem si jistá. Říkají mi, abych na něj pořád mluvila, jenomže je vidět, že nic nepronikne dovnitř. A tak jako tak to stejně byla prkotina! Ale dobře ukazuje, na jaké věci jsem se musela těšit, ne?

Ve chvíli, kdy jsem mu to pověděla, jsem chtěla jít rovnou ke zpo-
vědi. Zalhala jsem, že ano? Lhala jsem vlastnímu synovi. Byla to je-
nom drobná bezvýznamná lež: s několikaměsíčním předstihem jsem
mu oznámila, že půjdu na večírek, na večírek, který jsem si vymysle-
la. Vymýšlela jsem si opravdu důkladně. Řekla jsem mu, u koho ten
večírek bude, proč mě pozvali, proč tam chci jít a kdo tam ještě bu-
de. (Večírek pořádala Bridgid, Bridgid z kostela. A mě pozvali pro-
to, že měla přijet Bridgidina sestra z Corku a tahle sestra se po mně
ptala v několika dopisech. A já jsem tam chtěla jít, protože Bridgidi-
na sestra vzala svoji tchyni do Lurd a já jsem se jí na to chtěla dů-
kladně vyptat pro případ, že bych tam jednou vzala Mattyho.) Zpo-

věd' ovšem nepřicházela v úvahu, protože jsem věděla, že svůj hřích, totiž tu lež, budu muset opakovat znovu a znovu, dokud nepřijde konec roku. Nejen Mattymu, ale taky lidem ze sanatoria a... No, to bude asi všechno. Možná ještě někomu v kostele nebo z obchodu. Je to skoro k smíchu, když se nad tím zamyslíte. Když se dnem i nocí staráte o nemocné dítě, nemáte moc možností zhřešit, a já jsem celou věčnost neudělala nic, co by stálo za vyzpovídání. A pak jsem najednou zhřešila tak strašně, že jsem o tom ani nemohla promluvit s knězem, protože bych musela hřešit a hřešit až do svého posledního dne, kdy bych spáchala nejtěžší ze všech hříchů. (A proč je to vlastně nejtěžší ze všech hříchů? Celý život vám říkají, že až umřete, dostanete se na to báječné místo. A kvůli jediné věci, kterou můžete udělat, abyste se tam dostali o něco rychleji, se tam zároveň nedostanete vůbec. Chápu, že to nejspíš bude něco jako předbíhání ve frontě. Jenže když někdo předbíhá ve frontě na poště, lidé pomlaskávají. Nebo občas řeknou: „Promiňte, já jsem tu byl první.“ Neříkají: „Budete se navěky smažit v ohni pekelném.“ To by bylo trochu přehnané.) Nebránilo mi to chodit dál do kostela. Ale chodila jsem tam jenom proto, že kdybych přestala, lidé by si mysleli, že se něco stalo.

Jak se ten den blížil, vyprávěla jsem mu další podrobnosti, které jsem se údajně dozvěděla. Každou neděli jsem tvrdila, že jsem se doslechla něco nového, protože v neděli jsem se vídala s Bridgid. „Bridgid říká, že se tam bude tancovat.“ „Bridgid má strach, že ne každý pije víno nebo pivo, a tak nakoupí lihoviny.“ „Bridgid neví, kolik lidí bude chtít večeřet.“ Kdyby Matty něčemu porozuměl, usoudil by, že ta ženská je blázen, když si dělá tolik starostí s malou oslavou. Zrudla jsem pokaždé, když jsem Bridgid potkala v kostele. A přirozeně jsem chtěla vědět, co na Silvestra doopravdy podnikne, ale nikdy jsem se jí nezeptala. Pokud by vážně chtěla uspořádat večírek, možná by měla dojem, že mě musí pozvat.

Když se za tím ohlížím, stydím se. Ne kvůli těm lžím – na lhaní jsem si už zvykla. Ne, stydím se za to, jak to celé bylo ubohé. Vzpomínám si, že jsem jednou v neděli Mattymu vykládala, kde Bridgid koupí

šunku na sendviče. Ale pořád jsem na ten Silvestr musela myslet, což je pochopitelné, a takhle jsem o něm mohla mluvit, aniž bych cokoli řekla. A zřejmě jsem té povídačce o večírku sama začala trochu věřit, asi jako uvěříte příběhu z knížky. Občas jsem si představovala, co si obléknu, kolik toho vypiji, v kolik odejdu. Jestli se domů vrátím taxíkem. Takovéhle věci. Nakonec jsem měla pocit, jako bych tam skutečně byla. Ovšem ani ve své fantazii jsem si nedokázala představit, jak na tom večírku s někým mluvím. Vždycky se mi docela ulevilo, když jsem odcházela.

JESS

Byla jsem na mejdanu dole ve squatu. Mejdan stál za hovno, bylo tam plno nerudnejch vykopávek, co posedávají po podlaze, pijou jabčák, kouří hašiš a poslouchají podivný reggae. O půlnoci někdo z nich ironicky zatleskal, pár dalších se zasmálo a tím to zhaslo – všechno nejlepší do novýho roku. Na tenhle mejdan byste mohli přijít jako nejšťastnější člověk v Londýně, a stejně byste pět minut po dvanáctý chtěli skočit ze střechy. A já jsem navíc nebyla nejšťastnější člověk v Londýně. To rozhodně ne.

Šla jsem tam jenom proto, že mi někdo na koleji řekl, že tam bude Chas, ale nebyl tam. Milionkrát jsem mu zkoušela volat na mobil, jenže to nebral. Když jsme se poprvé rozcházeli, řekl mi, že jsem stíhačka, ale to je trochu silný slovo, „stíhačka“, ne? Podle mě to nemůžete brát jako stíhání, když jde jenom o volání, dopisy, e-maily a klepání na dveře. A do práce jsem za ním přišla akorát dvakrát. Třikrát, pokud počítáte vánoční večírek, ale ten já nepočítám, protože mě na něj stejně chtěl vzít. Stíhání je, když někoho sledujete po krámech, na dovolený a tak podobně, ne? Ke krámům jsem se nikdy ani nepřiblížila. A nemyslím si, že jde o sledování, když vám někdo dluží vysvětlení. Když vám někdo dluží vysvětlení, je to, jako kdyby vám dlužil peníze, a ne jenom bůra. Nejmíň pět nebo šest set liber, to spíš. Když vám někdo dluží nejmíň pět nebo šest set liber

a navíc se vám vyhejbá, pak mu prostě musíte pozdě v noci klepat na dveře, když víte, že je doma. Taková suma, to je vážná věc. Lidi si pozvou vymahače a nechají dlužníkům lámat nohy, ale takhle daleko jsem nezašla. Chovala jsem se vcelku rozumně.

Takže i když jsem hned viděla, že na tom mejdanu není, chvíli jsem tam zůstala. Kam jinak jsem měla jít? Musela jsem se litovat. Je vám osmnáct a nemáte na Silvestra kam jít, pokud nepočítáte mizernej mejdan v mizerném squatu, kde nikoho neznáte. No, nějak jsem to zvládla. Každý rok jsem to zatím nějak zvládla. Docela snadno si hledám kamarády, jenže pak jim lezu na nervy, to vím určitě, i když si nejsem jistá proč nebo jak. A tak se lidi vytrácejí a mejdany končí.

Jen se na mě naštvála, to je jasný. Zmizela jako všichni ostatní.

MARTIN

Posledních pár měsíců jsem si pročítal zprávy o sebevraždách na internetu, jen tak ze zvědavosti. A soudní lékaři skoro pokaždé prohlašovali stejnou věc: „Vzal si život ve chvíli narušení duševní rovnováhy.“ A pak si přečtete příběh toho nešťastníka: manželka spala s jeho nejlepším kamarádem, přišel o práci, dcera mu před několika měsíci zemřela při autonehodě... Haló, pane soudní lékaři? Už vám to dochází? Promiňte, ale tady nejde o žádné narušení duševní rovnováhy, drahý příteli. Řekl bych, že si to ten chlapík dobře spočítal. Stíhá vás jedna rána za druhou, až to už nedokážete snášet, a tak si pořídíte dost dlouhou gumovou hadici a odjedete s rodinným autem na nejbližší podzemní parkoviště. Není to úplně jasné? V úřední zprávě by spíš mělo stát: „Vzal si život po střízlivém a pečlivém zvážení toho, jaká příšerná sračka se mu ze života stala.“

Ani jednou jsem v novinách nenarazil na zprávu, která by mě přesvědčila, že sebevrahovi opravdu přeskočilo. Něco jako: „Útočník Manchesteru United, zasnoubený se současnou Miss

Švédsko, nedávno získal ojedinělý primát – stal se jediným mužem, který ve stejném roce vyhrál Pohár FIFA a dostal Oscara pro nejlepšího herce. Práva na jeho první román koupil za nezveřejněnou částku Stephen Spielberg. Jeden z jeho zaměstnanců ho našel oběšeného na trámu v jeho vlastní stáji.“ Nic podobného jsem dodnes nenašel ani v hlášeních soudních lékařů; ovšem pokud existují případy, kdy si na život sáhli šťastní, úspěšní a talentovaní lidé, pak lze dojít k jednoznačnému závěru, že jejich duševní rovnováha byla skutečně rozkolísaná. A tím neříkám, že zasnoubení s Miss Švédsko, místo v sestavě Manchesteru United a získání Oscara vám zaručí odolnost proti depresím – to určitě ne. Jde mi jen o to, že tyhle věci pomáhají. Podívejte se na statistiky. Je pravděpodobnější, že si něco uděláte, pokud jste se zrovna rozvedli. Nebo trpíte anorexií. Nebo jste nezaměstnaní. Nebo se živíte prostitucí. Nebo jste bojovali ve válce, byli jste znásilněni, někdo vám zemřel... Je hodně a hodně faktorů, které člověka vykoledjí; žádný z těchto faktorů ve vás patrně nevyvolá jiný pocit, než že je vám fakt mizerně.

Před dvěma lety by Martin Sharp zaručeně neshledal, že sedí uprostřed noci na úzké betonové římsce, dívá se na betonový chodník třicet metrů pod sebou a uvažuje, jestli uslyší, jak se jeho kosti tříští na kousky. Jenže před dvěma lety byl Martin Sharp jiný člověk. Tehdy jsem ještě měl práci. Měl jsem manželku. Nespal jsem s patnáctiletým děvčetem. Nebyl jsem ve vězení. Nemusel jsem se svými mladými dcerami mluvit o článku na přední straně bulvárních novin, o článku nadepsaném „PRASÁK!“ a zpestřeném fotografií, jak ležím na chodníku před jedním známým londýnským nočním klubem. (Jak by asi zněly titulky, kdybych skočil? Možná „PRASÁK TO SKONCOVAL!“ Nebo třeba „SHARPŮV KONEC!“) Je třeba uznat, že než se tohle všechno seběhlo, měl jsem méně důvodů vysedávat po římsách. Takže mi nevykládejte, že došlo k narušení mé duševní rovnováhy, protože jsem to takhle doopravdy necítil. (Co to vlastně je, ta „duševní rovnováha“? Je to

přísně vědecký termín? Vážně vám mysl v hlavě stoupá a klesá jako nějaká rybí šupina podle toho, jak moc šílíte?) Chtít se zabít byla přiměřená a rozumná reakce na celou sérii nešťastných událostí, kvůli nimž se můj život stal nesnesitelným. Jasně, cvokaři by nejspíš prohlašovali, že mi dokážou podat pomocnou ruku, ovšem ve skutečnosti sami můžou za polovinu problémů téhle zatracené země nemám pravdu? Nikdo není ochoten přijmout odpovědnost. Všechno je chyba někoho jiného. Cha cha cha. Víte, shodou okolností patřím mezi ty vzácně se vyskytující jedince, kteří se domnívají, že to, jak člověk vycházel s maminkou a tatínkem, nemá nic společného se skutečností, že se vyspal s patnáctkou. Shodou okolností mám za to, že bych se s ní vyspal bez ohledu na to, jestli mě máma kojila – a nyní přišel čas vyrovnat se s tím, co jsem udělal.

A já jsem udělal to, že jsem si pohnojil život. Doslova. No dobře, *ne doslova* doslova. Samozřejmě jsem si neobstaral hnůj a nenakupil ho na svůj život. Měl jsem však pocit, že výsledek je dosti podobný. Žil jsem život plný dětí a manželek a práce a všech těch obvyklých věcí a nějak se mi podařilo ho ztratit. Ne, to není přesné. Věděl jsem, kde můj život je, stejně jako víte, kam se poděly vaše peníze, když jste je rozházeli. Vůbec jsem svůj život neztratil. Utratil jsem ho. Utratil jsem svoje děti a ženu za dospívající děvčata a noční kluby: všechno tohle něco stojí a já jsem ochotně platil, až mi najednou ze života nic nezbylo. Co po mně mělo zůstat? Té silvestrovské noci mi připadalo, jako bych se loučil s nějakou zatemněnou formou vědomí a zpola funkčním zažívacím traktem – byly zde jisté známky života, to rozhodně, ale ani stopa po náplni. Nebylo mi nijak zvlášť smutno. Jenom jsem se cítil velice hloupě a velice našťavaně.

Nesedím tu teď proto, že bych náhle prozřel. Důvod, proč tu teď sedím, spočívá v tom, že se ten večer podělal jako skoro všechno ostatní. Nedokázal jsem ani skočit z toho mizerného věžáku, aniž bych to posral.

Na Silvestra pro něj ze sanatoria poslali sanitku. Muselo se za to připlatit, ale to mi nevadilo. Proč taky? Matty je měl nakonec stát mnohem víc, než stáli oni mě. Platila jsem za jeden večer a oni měli zaplatit celý zbytek jeho života.

Uvažovala jsem, že bych některé Mattyho věci schovala, protože by jim to mohlo připadat zvláštní, ale nikdo nemusel vědět, že jsou jeho. Mohli si myslet, že mám kupu dětí, a tak jsem všechno nechala na místě. Dva mladíci přijeli kolem šesté a vyvezli ho na vozíku z domu. Nesměla jsem plakat, když ho odváželi, protože by poznali, že se něco děje; oznámila jsem jim, že si ho vyzvednu druhý den v jedenáct dopoledne. Jenom jsem ho políbila na temeno, řekla, aby byl v sanatoriu hodný, a držela všechno v sobě, dokud jsem neviděla, že odjíždějí. Pak jsem brečela a brečela, asi hodinu. Zničil mi život, avšak pořád to byl můj syn a já jsem ho už nikdy neměla vidět a ani jsem se s ním nemohla pořádně rozloučit. Chvilí jsem se dívala na televizi a dala jsem si jednu nebo dvě skleničky sherry, protože jsem věděla, že venku bude zima.

Deset minut jsem čekala na autobus, ale pak jsem se rozhodla jít pěšky. Když víte, že zemřete, máte menší strach. Ani ve snu by mě nenapadlo jít pozdě večer takovou dálku pěšky, zejména když jsou ulice plné opilců, ale copak to teď nebylo jedno? Po chvíli jsem se samozřejmě začala bát, že mě někdo napadne, ale nezabije – že mě nechá umřít, jenže já nakonec nezemřu. Pak by mě odvezli do nemocnice a zjistili, kdo jsem, a dozvěděli by se o Mattym a celé měsíce plánování by byly k ničemu a já bych po propuštění z nemocnice dlužila sanatoriu tisíce liber a kde bych je vzala? Nikdo na mě však nezaútočil. Nějaký pár mi popřál šťastný nový rok, ale to bylo asi tak všechno. Venku není zas tolik věcí, ze kterých byste museli mít strach. Vzpomínám si, jak mě napadlo, že je komické zjistit to v poslední den života; do té doby jsem se neustále všeho bála.

Nikdy předtím jsem ve věžáku Toppers' House nebyla. Jenom jsem jednou nebo dvakrát projela kolem autobusem. Ani jsem si ne-

byla jistá, jestli se ještě může vylézt na střechu, ale dveře byly otevřené a já jsem šla po schodech nahoru, až nebylo kam stoupat. Nevím, proč mě nenapadlo, že vás nenechají jen tak skočit, kdykoli si zamanete, ovšem ve chvíli, kdy jsem se rozhlédla, mi došlo, že nenechají. Kolem střechy bylo do výšky natažené drátěné pletivo a nahoře oblouková zábrana s hroty... a já jsem zpanikařila. Nejsem vysoká ani moc silná a nejsem už nejmladší. Nevěděla jsem, jak se přes tu překážku dostanu, a musela jsem to skoncovat ještě tu noc, protože Matty byl v sanatoriu a tak dále. Začala jsem tedy probírat ostatní možnosti, ale žádná z nich nepřicházela v úvahu. Nechtěla jsem to provést před vlastním vchodem, kde by mě našel někdo, koho znám. Chtěla jsem, aby mě našel někdo neznámý. A nechtěla jsem skočit pod vlak, protože jsem v televizi viděla pořad o chudácích strojvůdcích a o tom, jak jim jdou sebevrazi na nervy. A neměla jsem auto, takže jsem nemohla odjet na nějaké klidné místo a nadýchat se výfukových plynů...

A pak jsem na druhé straně střechy spatřila Martina. Schovávala jsem se ve stínu a sledovala ho. Viděla jsem, že se důkladně připravil: přinesl si rozkládací schůdky a štípací kleště a díky tomu se dostal před zábranu. Teď seděl na římsě, klátil nohama, díval se dolů, upíjel z kapesní láhve, kouřil a přemýšlel a já jsem čekala. A kouřil a kouřil a já jsem čekala a čekala, až jsem to nakonec nedokázala vydržet. Věděla jsem, že to jsou jeho schůdky, ale potřebovala jsem je. Jemu tak jako tak k ničemu nebudou.

Nechtěla jsem ho postrčit. Nemám dost síly na to, abych dospělého muže strčila z římsy. A stejně bych to neudělala. Nebylo by to správné; záleželo jenom na něm, jestli skočí, nebo ne. Prostě jsem k němu došla, natáhla ruku skrz pletivo a poklepala mu na rameno. Jenom jsem se ho chtěla zeptat, jestli mu to bude trvat dlouho.

Než jsem přišla do toho squatu, vůbec jsem neměla v úmyslu jít na střechu. Vážně. Ani jsem si na Toppers' House nevzpomněla, dokud jsem se nedala do řeči s tím klukem. Myslím, že mě chtěl sbalit, což ovšem nic neznamenalo, protože jsem tam byla skoro jediná ženská pod třicet, která se udržela na nohou. Dal mi cigáro a řekl, že se jmenuje Fajfka, a když jsem se zajímala, proč se jmenuje Fajfka, řekl, že kvůli tomu, že vždycky kouří trávu z fajfky. A tak jsem se zeptala, jestli se všichni ostatní jmenujou Joint. Ne, začal vyprávět, tamhle ten člověk se jmenuje Mike Mentál. A tamtomu se říká Louže. A tamhle je Nicky Hajzl. A tak dál, dokud nevyjmenoval všechny lidi v místnosti, který znal.

Ale těch deset minut, co jsem mluvila s Fajfkou, změnilo historii. Ne historii jako léta 55 př. Kr. nebo 1939. Ne historickou historii, ta se nezmění, pokud někdo z nás jednou nevynalezne stroj času nebo nezastaví invazi Al-Kajdy do Británie nebo tak něco. Jenže kdo ví, co by se stalo, kdyby mě Fajfka nebalil? Protože než jsem s ním začala kecat, chtěla jsem jít domů, a Maureen a Martin by teď byli pravděpodobně mrtví a... všechno by prostě bylo jiné.

Když Fajfka odříkal ten svůj seznam, podíval se na mě a zeptal se: Nepřemejšliš o tom, že půjdeš na střechu, že ne? A mě napadlo: S tebou určitě, ty zhulence. A on na to: Protože vidím bolest a zoufalství v tvejch očích. Tou dobou jsem už byla docela nalitá, takže když se nad tím zamyslím, jsem si skoro jistá, že v mejch očích mohl vidět jediné sedmkrát Bacardi Breezer a dvě plechovky Special Brew. Vážně? zajímala jsem se. A on povídá: Jasně, držím tady hlídku kvůli sebevrahům, hledám lidi, co sem přišli jenom proto, že chtějí jít nahoru. A tak jsem se zeptala: Co se děje nahoře? A on se zasmál a pokračoval: To si děláš srandu, ne? Tohle je Toppers' House, holka. Tady se lidi zabíjejí. Mě samotnou by to nikdy nenapadlo, kdyby to neřekl. Najednou všechno dávalo smysl. Protože i když jsem chtěla jít domů, nedokázala jsem si představit, jak ráno budu vstávat. Chtěla jsem Chase, jenže ten nechtěl mě, a já jsem si

najednou uvědomila, že nejlepší by asi bylo nějak zařídit, aby byl můj život co nejkratší. Skoro jsem se zasmála, nemělo to chybu: chtěla jsem si zkrátit život a byla jsem na mejdanu v Toppers' House, ta shoda okolností se nedala přehlédnout. Připomínalo to zprávu od Boha. Jasně, zklamalo mě, že mi Bůh vzkazuje zrovna tohle, že mám skočit ze střechy, ale nevyčítala jsem mu to. Co jinýho mi měl říct?

Najednou jsem vnímala, jak je to všechno těžký – kolik váží samota i to, že všechno šlo do háje. Připadala jsem si jako hrdina, když jsem pěšky šlapala těch posledních několik pater na střechu a celou tu tíhu táhla s sebou. Měla jsem pocit, že skok je jedinej způsob, jak se jí zbavit, jediná možnost, jak ji donutit, aby pracovala pro mě a ne proti mně; cejtila jsem se tak těžká, že jsem věděla, že na ulici budu za zlomek vteřiny. Zlomím světovej rekord v padání z věžáku.

MARTIN

Kdyby se mě nepokusila zabít, byl bych bezpochyby mrtvý. Ale všichni máme pud sebezáchovy, že ano? Funguje dokonce i v okamžiku, kdy to chceme skoncovat. Víím jenom, že jsem ucítil to štouchnutí do zad, otočil se, chytil se hrazení za sebou a začal ječet. Tou dobou už jsem byl opilý. Chvíli jsem popíjel ze své staré placatky a vlastně jsem už měl něco v sobě, než jsem vyjel. (Já víím, já víím, neměl jsem řídit. Ale nemohl jsem ty pitomý schůdky táhnout autobusem.) Takže jsem pravděpodobně nemluvil úplně spisovně. Kdybych věděl, že to je Maureen, a kdybych věděl, jaká Maureen je, zřejmě bych si dal trochu lepší pozor, ale nestalo se tak; nejspíš jsem také použil oslovení o čtyřech písmenech s p na začátku, za což jsem se omluvil. Ale je třeba uznat, že to byla ojedinělá situace.

Postavil jsem se a opatrně se otočil, protože jsem nechtěl spadnout, dokud se pro to nerozhodnu, a začal jsem na ni rvát. A ona jenom zírala.

„Já vás znám,“ řekla.

„Odkud?“ zeptal jsem se trochu klidněji. Lidé ke mně přicházejí v restauracích a obchodech a divadlech a garážích a na záchodcích po celé Británii a říkají: „Já vás znám,“ a vždycky tím myslí přesný opak; vlastně říkají: „Neznám vás. Ale viděl jsem vás v televizi.“ A chtějí podpis nebo si popovídat o tom, jaká je ve skutečnosti Penny Chambersová. Ale té noci jsem to nečekal. Celé to působilo poněkud bláznivě, jako z jiného světa.

„Z televize.“

„Aha, panebože. Zrovna jsem se chtěl zabít, ale to nevádí, vždycky si najdu čas na autogram. Máte tužku? A nějaký papír? A ještě než se zeptáte, je to pěkná mrcha, která v jednom kuse šnupe a rozdává si to úplně s každým. Co tady nahoře vlastně děláte?“

„Chtěla jsem... chtěla jsem taky skočit. Chtěla jsem si půjčit vaše schůdky.“

Tak u tohohle to vždycky skončí: u schůdků. Pochopitelně ne doslova; mírový proces na Blízkém východě nekončí u schůdků a totéž platí o peněžních trzích. Ale když jsem v televizi dělal rozhovory s různými lidmi, zjistil jsem, že většinu velkých témat můžete rozložit na ty nejnepatrnější drobnosti, jako kdyby život byl slepovací plastický model. Jeden náboženský vůdce prý uvěřil díky rozbité západce na dveřích zahradního altánu (jako chlapec jednou zůstal v altánu celou noc uvězněný a Bůh ho provedl temnotou); vyslechl jsem vyprávění rukojmího o tom, že přežil díky tomu, že jednoho z únosců okouzila karta na rodinné slevy v londýnské zoo z jeho peněženky. Máte v plánu hovořit o velkých věcech, ale musíte začít od západek v altáncích a karet z londýnské zoo; jinak se nikdy nedozvíte, kudy na to. Což jako moderátor *Slunečného rána s Martinem a Penny* stejně nikdy nevíte. Nedokázali jsme s Maureen mluvit o tom, proč jsme tak nešťastní, že chceme, aby se naše mozky rozstříkly po chodníku jako mléčný koktejl z McDonald's, a tak jsme radši mluvili o schůdkách.

„Poslužte si.“

„Počkám, než... No, prostě počkám.“

„Takže tady budete stát a dívat se?“

„Ne. To samozřejmě ne. Chcete být sám, to si umím představit.“

„Představujete si to správně.“

„Půjdu tamhle.“ Ukázala na druhou stranu střechy.

„Cestou dolů na vás zavolám.“

Zasmál jsem se, ale ona ne.

„No tak. Nebyl to špatný fór. Za daných okolností.“

„Předpokládám, že nemám tu správnou náladu, pane Sharpe.“

Nemyslím, že se pokoušela být vtipná, ale to, co řekla, mě rozesmálo ještě víc. Maureen odešla na opačný konec střechy, posadila se a opřela se zády o stěnu. Otočil jsem se a slezl jsem zpátky na římsu. Nedokázal jsem se však soustředit. Kouzlo okamžiku pomínulo. Zřejmě si řeknete: Kolik soustředění člověk potřebuje, jestliže se chce vrhnout ze střechy vysokého domu? Možná by vás to překvapilo. Než dorazila Maureen, byl jsem naladěný na patričnou vlnu; došel jsem tak daleko, že by bylo snadné udělat poslední krok. Především jsem byl zcela soustředěný na všechny důvody, které mě tam nahoru dovedly; s děsivou jasností jsem si uvědomoval marnost snahy o návrat k životu na zemi. Rozhovor s Maureen mě ale vyrušil, stáhl mě nazpátek do světa, do chladu a větru a randálu dunících basů o sedm pater níž. Nedařilo se mi přivolat tu původní náladu zpět; bylo to, jako když se jedno z dětí vzbudilo právě ve chvíli, kdy jsme se s Cindy začali milovat. Nezměnil jsem názor a pořád jsem věděl, že to jednou budu muset udělat. Jenom jsem pochopil, že toho nebudu schopen v příštích pěti minutách.

Zavolal jsem na Maureen.

„Hej! Nechcete si to se mnou vyměnit? Zkusit, jak vám to půjde?“ A zase jsem se zasmál. Měl jsem pocit, jako bych hrál v komedii, a byl jsem dost opilý – a patrně taky dost nepřičetný – na to, abych se domníval, že ať pronesu téměř cokoli, bude to k popukání.

Maureen se vynořila ze stínu a obezřetně se přiblížila k přechodu přes drátěné pletivo.

„Taky chci být sama,“ řekla.

„Budete. Máte dvacet minut. Pak chci svoje místo zpátky.“

„Jak se dostanete nazpátek na tuhle stranu?“

Nad tím jsem zatím neuvažoval. Schůdky byly k něčemu pouze z jednoho směru: na mé straně bariéry nebylo dost místa, abych je mohl rozevřít.

„Budete je muset podržet.“

„Jak to myslíte?“

„Horem mi podáte schůdky. Já je opřu o zábranu. Vy je zevnitř pevně přidržíte.“

„Nedokážu je udržet na místě. Jste moc těžký.“

A ona byla moc lehká. Měla malou postavu a vůbec nic nevážila; uvažoval jsem, jestli se nechce zabít proto, aby unikla dlouhé a bolestivé smrti v důsledku nějaké choroby.

„Tak se musíte smířit s tím, že budu tady.“

Stejně jsem si nebyl jistý, zda chci opravdu přelézt na druhou stranu. Zábrana se pro mě stala hranicí: ze střechy se dalo pokračovat na schodiště, ze schodiště na ulici a z ulice za Cindy a dětmi a Tinou a jejím tátou a vším ostatním, co mě zaválo sem nahoru, jako bych byl pytlík od brambůrků ve vichřici. Na římsu jsem se cítil v bezpečí. Neexistovalo tam ponížení ani hanba – tedy kromě ponížení a hanby, které pravděpodobně budete pociťovat, pokud se na Silvestra posadíte někde na římsu.

„Proč se nemůžete přesunout na druhou stranu střechy?“

„A proč ne vy? Jsou to moje schůdky.“

„Nejste zrovna gentleman.“

„To teda ne, do prdele. A to je jeden z důvodů, proč jsem teď tady. Copak nečtete noviny?“

„Občas se podívám do těch místních.“

„Tak co víte o mně?“

„Býval jste v televizi.“

„To je všechno?“

„Myslím, že ano.“ Na okamžik se zamyslela. „Neměl jste za ženu zpěvačku z ABBY?“

„Ne.“

„Tak nějakou jinou zpěvačku?“

„Ne.“

„Aha. A máte rád houby, to vím.“

„Houby?“

„Sám jste to řekl. Pamatuji si to. Byl jste ve studiu s nějakým kuchařem, dal vám něco ochutnat a vy jste řekl: ‚Hmmm, houby miluju. Ty můžu jíst celý den.‘ Byl jste to vy?“

„Možná ano. To je všechno, na co si vzpomenete?“

„Ano.“

„Tak proč se podle vás chci zabít?“

„Nemám ponětí.“

„Nedělejte si ze mě prdel.“

„Co kdybyste si dal pozor na podobné výrazy? Urážejí mě.“

„Promiňte.“

Ale nemohl jsem tomu uvěřit. Nemohl jsem uvěřit, že jsem narazil na někoho, kdo to neví. Než jsem šel do vězení, čekávali pisálkové z bulváru za dveřmi, hned jak jsem se ráno probudil. Chodil jsem na krizová jednání s agenty, manažery a šéfy z televize. Připadalo mi nemožné, že by někoho v Británii nezajímalo, co jsem udělal, hlavně proto, že jsem žil ve světě, kde zřejmě na ničem jiném nezáleželo. Třeba Maureen žije na střeše, napadlo mě. Pokud byste žili tady nahore, bylo by snadné ztratit přehled.

„A co váš pásek?“ Pokynula bradou k mému pasu. Pokud šlo o Maureen, tohle byly její poslední okamžiky na světě. Nehodlala je strávit povídáním o mé vášni pro houby (kterou jsem si navíc vymyslel, když na mě mířila kamera, obávám se). Chtěla jednat.

„Co je s ním?“

„Sundejte si pásek a omotejte ho kolem těch schůdků. Přivažte je ze své strany k pletivu.“

Pochopil jsem, jak to myslí, došlo mi, že to půjde, a pár dalších minut jsme beze slova vzorně spolupracovali; podala mi schůdky přes bariéru, já jsem si odepjal pásek, ovinul jej kolem schůdků

a protáhl plotem, pevně jej utáhl, zapnul přezku a zalomcováním se přesvědčil, že bude držet. Nechtěl jsem zemřít tak, že spadnu po zádech. Přešel jsem na druhou stranu, uvolnil pásek a postavil schůdky na původní místo.

A právě když jsem se chystal nechat Maureen v klidu skočit, s řevem se k nám přihnala ta zatracená bláznivá holka.

JESS

Neměla jsem dělat kravál. To byla chyba. Jde o to, že to byla chyba, pokud jsem měla v úmyslu se zabít. Mohla jsem rychle, tiše a v klidu dojít na místo, kde Martin přeštipal dráty, vylézt na schůdky a pak skočit. Jenže jsem to neudělala. Zakřičela jsem něco jako „Z cesty, pitomci“, nasadila jsem indiánskej válečnej pokřik, jako kdyby to všechno byla hra – což pro mě v tu chvíli taky byla –, a Martin mě jako v rugby složil na zem, když jsem byla v polovině cesty. Pak si na mě tak nějak kleknul a přimáčknu mi obličej na ten drsněj asfalt, co se dává na střechy. V tu chvíli jsem opravdu chtěla bejt mrtvá.

Nevěděla jsem, že to je Martin. Vlastně jsem nic neviděla, dokud mi nezaryl nos do tý špíny, a pak jsem měla před očima jenom tu špínu. Ale jakmile jsem se ocitla na střeše, věděla jsem, co tam ti dva dělají. Nemuseli jste bejt génius, aby vám to došlo. Takže když na mně seděl, ozvala jsem se: Jak je možný, že se vy dva můžete zabít, a já ne? A on na to: Jsi moc mladá. My jsme si zbabrali život. Ty zatím ne. A tak se ptám: Jak to víte? A on: Ve tvým věku si život nikdo nezbabrá. Já na to: Co když jsem zavraždila deset lidí? Včetně svejch rodičů a třeba i novorozenejch dvojčat? A on povídá: To jsi udělala? A já: Jo, udělala. (I když to nebyla pravda. Jen jsem chtěla vědět, co řekne.) A on na to: No, pokud jsi tady, tak ti to asi nějak prošlo, ne? Na tvým místě bych sedl na letadlo do Brazílie. A já se ptám: Co když chci zaplatit za to, co jsem se svým životem udělala? A on povídá: Sklapni.

Moje první myšlenka poté, co jsem Jess srazil na zem, se týkala toho, že nechci nechat Maureen tiše zmizet. V žádném případě jsem se jí nepokoušel zachraňovat život; prostě by mě naštvalo, kdyby využila mé nesoustředěnosti a skočila. No, nedává to moc smysl; před dvěma minutami jsem jí prakticky pomáhal na druhou stranu. Ale neviděl jsem důvod, proč bych měl mít Jess na krku já a ne ona a proč by se schůdky měly hodit jí, když jsem je až sem dovlekl já. Moje pohnutky tedy byly v podstatě sobecké; nic nového pod sluncem, jak by vám potvrdila Cindy.

Když jsme si s Jess odbyli ten idiotský rozhovor o tom, jak zabila spoustu lidí, zavolaal jsem na Maureen, aby mi šla pomoci. Zatvářila se vyděšeně a pak k nám loudavě vykročila.

„Tak sebou sakra hněte.“

„Co po mně chcete?“

„Sedněte si na ni.“

Maureen se Jess posadila na zadek a já jsem jí klečel na ruku.

„Pusť mě, ty mizernej starej zvrhlíku. Rajcuje tě to, co?“

Tohle se mě vzhledem k nedávným událostem pochopitelně trochu dotklo. Chvíli jsem měl pocit, že Jess možná ví, kdo jsem, jenže ani já nejsem tak paranoidní. Jestliže vás někdo uprostřed noci ukázkově složí ve chvíli, kdy se chystáte skočit z věžáku, zřejmě nemyslíte na moderátory ranních televizních pořadů. (Což pravděpodobně vyrazí dech moderátorům ranních televizních pořadů, kteří jsou většinou přesvědčeni, že na ně lidé myslí u snídaně, oběda i večere.) Byl jsem dost soudný na to, abych se nad Jessiny narážky povznesl, ačkoli bych jí nejraději zlámal ruce.

„Když tě pustíme, nebudeš dělat hlouposti?“

„Ne.“

Maureen se postavila a Jess se s únavnou předvídatelností vrhla ke schůdkům, takže jsem ji znovu musel srazit k zemi.

„Co teď?“ zeptala se Maureen, jako bych zažil bezpočet podobných situací a věděl, jak to chodí.

„To nevím, do prdele.“

Nechápu, proč nikoho z nás nenapadlo, že tak oblíbené místo sebevrahů bude na Silvestra připomínat Piccadilly Circus, ovšem vzhledem k vývoji událostí jsem musel přijmout realitu našeho postavení: z vážného a soukromého okamžiku se stávala fraška s tisícihlavým obsazením.

A právě ve chvíli, kdy jsem si to uvědomil, se naše trojice změnila ve čtveřici. Ozvalo se zdvořilé zakašlání, a když jsme se otočili, spatřili jsme vysokého, pohledného, dlouhovlasého muže asi o deset let mladšího než já, který pod jednou paží držel motocyklistickou helmu a pod druhou dvě velké čtvercové lepenkové krabice.

„Objednal si tady někdo pizzu?“ zeptal se.

MAUREEN

Řekla bych, že jsem se nikdy dřív s žádným Američanem nesetkala. Ani jsem si nebyla jistá, že to je Američan, dokud o tom nezačali mluvit ostatní. Od Američanů přece nečekáte, že budou rozvážet pizzu, nemám pravdu? Já tedy ne, ale možná prostě nemám přehled. Neobjednávám si pizzu moc často, ovšem kdykoli to udělám, přiveze ji někdo, kdo neumí anglicky. Američané nerozvážejí věci, nebo ano? Neobsluhují vás v obchodech ani nevybírají peníze v autobusech. Předpokládám, že to tak musí být v Americe, ale ne tady. Indové a lidé ze Západní Indie, spousta Australanů v nemocnici, kde se starají o Mattyho, ale žádní Američané. Takže jsme zpočátku zřejmě všichni předpokládali, že je trochu blázen. Jiné vysvětlení jsme neměli. S těmi svými vlasy vypadal poněkud šíleně. A myslel si, že jsme si objednali pizzu, i když jsme stáli na střeše Toppers' House.

„Jak bysme si mohli objednat pizzu?“ zeptala se ho Jess. Pořád jsme na ní seděli, takže její hlas zněl divně.

„Celulárním telefonem,“ odpověděl.

„Co je to celulární?“ opáčila Jess.

„OK, tak teda mobilem.“

Abychom mu nekřivdili, v tomhle měl pravdu.

„Ty jsi Američan?“ pokračovala Jess.

„Jo.“

„Proč rozvážíš pizzu?“

„Proč jí sedíte na hlavě?“

„Sedí mi na hlavě, protože tohle není svobodná země,“ řekla Jess.

„Nemůžeš si dělat, co chceš.“

„Co jsi chtěla udělat?“

Jess byla zticha.

„Chtěla skočit,“ vysvětlil Martin.

„Vy taky!“

Martin si jí nevšímal.

„Vy jste všichni chtěli skočit?“ zeptal se nás mladík s pizzou.

Mlčeli jsme.

„Prdel?“

„Prdel?“ ozvala se Jess. „Prdel co?“

„To je americká zkratka,“ konstatoval Martin. „Prdel?“ znamená

„Děláte si prdel?“ V Americe tak spěchají, že nemají čas říct „Děláte si“.

„Mohli byste mluvit slušně?“ požádala jsem je. „Ne všichni jsme vyrostli v maštali.“

Mládeneček s pizzou se posadil na střešku a zavrtěl hlavou. Myslela jsem, že nás lituje, ale posléze nám pověděl, že to tak vůbec nebylo.

„OK,“ řekl po chvíli. „Pusťte ji.“

Ani jsme se nepohnuli.

„Hej, vy tam. Posloucháte mě, kurva? Nebo vám to mám vysvětlit ručně?“ Postavil se a vykročil směrem k nám.

„Myslím, že už je v pořádku, Maureen,“ řekl Martin, jako by k rozhodnutí pustit ji dospěl z vlastní vůle a ne proto, že by mu Američan mohl jednu vrazit. Vstal, já jsem také vstala a postavila se i Jess, oprašovala se a hodně klela. Pak se podívala na Martina.

„Vy jste ten chlap,“ řekla. „Ten z ranní show. Ten, co se vyspal s patnáctiletou holkou. Martin Sharp. Kurva! Martin Sharp mi seděl na hlavě. Prasáku jeden!“

Já jsem o žádném patnáctiletém děvčeti přirozeně neměla ani tušení. Bulvární plátky nečtu, pokud nejsem u kadeřníka nebo je někdo nezapomene v autobuse.

„To má bejt vtíp?“ ozval se mladík s pizzou. „Ten chlápek, co šel do vězení? O tom jsem četl.“

Martin zaúpěl. „Takže to vědí všichni i v Americe?“

„Jasně,“ odpověděl Američan. „Četl jsem o tom v *New York Times*.“

„Panebože,“ vydechl Martin, ale bylo znát, že ho to potěšilo.

„Dělal jsem si srandu,“ řekl mladík s pizzou. „Uváděl jste ranní show v Anglii. Ve Státech o vás nikdo neslyšel. Vzpamatujte se.“

„Dej nám kus pizzy,“ požádala Jess. „Jaký tam máš?“

„Nevím,“ připustil Američan.

„Tak já se podívám,“ navrhla Jess.

„Ne, vlastně... Ty pizzy nejsou moje, chápeš?“

„No tak, nebuď taková píča,“ řekla Jess. (Vážně. Tohle řekla. Nevím proč.) Natáhla se a vzala mu ploché krabice. Pak je otevřela a začala rýpat do pizz.

„Tahle je s čabajkou. Ta druhá nevím. Se zeleninou.“

„Vegetariánská,“ vysvětlil Američan.

„Něco takovýho,“ konstatovala Jess. „Kdo si dá kterou?“

Řekla jsem si o vegetariánskou. Zdálo se mi, že čabajka se ke mně nehodí.

JJ

Pár lidem jsem o té noci vyprávěl a je zvláštní, že chápou sebevraždu, ale nejde jim do hlavy to s pizzou. Řekl bych, že většina lidí chápe sebevraždu; většina lidí, i když to mají ukryté někde hluboko, si dokáže vzpomenout na chvíli, kdy uvažovali, jestli se druhý den ráno opravdu chtějí vzbudit. Zdá se, že zatoužit občas po smrti vlastně patří k tomu být naživu. Takže když vykládám lidem o tom Silvestru,

nikdo se nezhrózi: „Cože? Ty ses chtěl zabít?“ Spíš řeknou: „Aha, OK, nevyšlo ti to s tou skupinou, nedokázal ses prosadit v muzice, i když ses o to celý život snažil, a kromě toho ses rozešel s holkou, přičemž kromě ní jsi neměl jinej důvod žít v tý posraný zemi... Jasně, chápu, cos dělal tam nahoře.“ Ale hned nato chtějí vědět, proč člověk jako já rozvážel tu zatracenou pizzu.

OK, neznáte mě, takže mi budete muset věřit, že nejsem na hlavu. Přečtu každou knížku, která mi přijde pod ruku. Mám rád Faulknera, Dickense, Vonneguta, Brendana Behana a Dylana Thomase. Na začátku toho týdne – na Boží hod, abych byl úplně přesný – jsem dočetl *Cestou revoluce* od Richarda Yatese, což je naprosto úžasný román. Dokonce jsem měl v plánu skočit s ním – ne proto, že by to bylo tak nějak cool a moje smrt by získala lehce mystický nádech, ale proto, že by si tu knihu potom možná přečetlo víc lidí. Jenže to dopadlo tak, že jsem neměl čas na přípravu a zapomněl jsem ji doma. Navíc musím říct, že ji nedoporučuji dočítat o Vánocích ve studeném obýváku, ve městě, kde vlastně nikoho neznáte. Pravděpodobně nepodpořila moji celkovou psychickou pohodu, jestli chápete, co tím myslím, protože konec je opravdu deprimující.

V každém případě jde o to, že lidé okamžitě dojdou k závěru, že když na Silvestra jezdíte po severním Londýně na zasraném malém mopedu za minimální mzdu, budete rozhodně ztroskotanec a skoro určitě nemáte všech pět pohromadě. Dobře, OK, všichni ve firmě jsme v podstatě ztroskotanci, protože rozvážení pizzy je práce pro ztroskotance. Ale nejsme všichni pitomci. Vlastně jsem byl navzdory tomu Faulknerovi a Dickensovi zřejmě největší pitomec ze všech zaměstnanců nebo alespoň člověk s nejhorším vzděláním. Měli jsme tam africké doktory, albánské právníky, irácké chemiky... Jedině já jsem nevystudoval univerzitu. (Nechápu, že v naší společnosti pizza nevyvolává víc násilí. Jen si to představte: v Zimbabwe jste špička, neurochirurg nebo tak něco, a pak musíte odejít

do Anglie, protože vám fašistický režim chce zakroutit krkem, a skončíte tak, že si na vás ve tři ráno vyskakuje ožralý puberták, kterého přepadl hlad... Neměli byste mít ze zákona právo přerazit mu sanici?) No nic. Je víc způsobů, jak se stát ztroskotancem. Určitě existuje víc cest na dno.

Dalo by se říct, že jsem rozvážel pizzu, protože Anglie stojí za prd a hlavně anglické holky stojí za prd a nemohl jsem pracovat legálně, protože nejsem Angličan. Ani Ital, Španěl a dokonce ani podělaný Fin nebo tak něco. Takže jsem dělal jedinou práci, kterou jsem našel; Ivanovi, litevskému majiteli Casa Luigi na Holloway Road, nezáleželo na tom, že jsem z Chicaga a ne z Helsinek. A další vysvětlení spočívá v tom, že všechno se může posrat a že neexistuje místo tak malé, temné, zatuchlé a naprosto zoufalé, aby se do něj lidé nenacpali.

Moje generace má problém s tím, že si všichni myslíme, kdovíjak nejsme geniální. Není pro nás dost dobré něco vyrábět, prodávat, učit nebo prostě něco dělat; musíme něčím *být*. Jako občané jedna-
dvacátého století na to máme nezadatelné právo. Jestliže můžou něčím být Christina Aguilera, Britney Spears nebo kdejaký trouba ze *Superstar*, tak proč ne já? Zasloužím si to, ne? OK, teď k té mojí kapele. Odehráli jsme nejlepší koncerty, jaké kdy byly v barech k vidění, a vydali dvě alba, která se líbila řadě kritiků a nemnoha opravdovým lidem. Jenže talent ke štěstí nestačí, nemám pravdu? Vlastně by měl, protože talent je dar a měli byste za něj Bohu poděkovat, ale to jsem neudělal. Jenom jsem se nasral, protože mě podle něj nikdo neplatil a nedostal jsem se na obálku časopisu *Rolling Stone*.

Oscar Wilde jednou řekl, že skutečný život je často ten, který člověk nevede. Kápnul jsi na to, Oscare. Můj skutečný život byl plný velkolepých show ve Wembley a Central Parku, platinových desek a cen Grammy, jenže život, který jsem vedl, vypadal jinak, a pravděpodobně proto jsem s ním hodlal skoncovat. Život, který jsem vedl, mi nedovoloval být... zkrátka tím, kým jsem podle sebe

byl. Dokonce mi neumožňoval ani pořádně se narovnat. Připadal jsem si, jako bych šel stále nižším a nižším a tmavším a tmavším tunelem, začal se brodit vodou, byl úplně shrbený a nakonec narazil na kamennou zeď a nemohl se do ní pustit ničím jiným než svými nehty. Možná se tak cítí všichni, ale není důvod se s tím smiřovat. Jenže na Silvestra jsem toho už měl plné zuby. Nehty se mi ulámaly a rozedřel jsem si konečky prstů. Nemohl jsem dál škrábat. Když se rozpadla kapela, jako jediný prostor pro sebevyjádření mi zbyl odchod z toho neskutečného života: chystal jsem se vzlétnout z té zatracené střechy jako Superman. Jenomže to tak pochopitelně nedopadlo.

Někteří mrtví lidé, lidé, kteří byli příliš vnímaví a citliví na to, aby dokázali snášet život: Sylvia Plathová, van Gogh, Virginia Woolfová, Jackson Pollock, Primo Levi, samozřejmě Kurt Cobain. Někteří živí lidé: George W. Bush, Arnold Schwarzenegger, Usáma bin Ládín. Udělejte si křížek u lidí, s nimiž byste si chtěli dát drink, a pak se podívejte, jestli jsou mezi mrtvými, nebo mezi živými. Jasně, můžete namítnout, že jsem je vybral záměrně a že na seznamu živých schází několik lidí, kteří by moji argumentaci postavili na hlavu, pár básníků, muzikantů a tak podobně. A taky byste mohli upozornit, že Stalin a Hitler, kteří nebyli zrovna úžasní, už nejsou mezi námi. Ale buďte shovívaví: víte, jak to myslím. Pro vnímavé lidi je těžší jen tak přežívat.

Byl to opravdu šok, když jsem zjistil, že se Maureen, Jess a Martin Sharp chystají odejít z tohoto světa cestou Jacksona Pollocka (jasně, díky, já vím, že Jackson Pollock neskočil z činžáku v severním Londýně). Žena ve středních letech, která vypadala jako uklízečka, uječená bláznivá puberťačka a moderátor televizní talk show s oranžovým obličejem... Nedávalo to smysl. Sebevražda nebyla vynalezena pro tenhle typ lidí. Byla vynalezena pro lidi jako van Gogh, Woolfová a Nick Drake. A já. Sebevražda by měla být cool.

Silvestrovská noc patří sentimentálním ztroskotancům. Udělal jsem školáckou chybu. Samozřejmě se tam musel sejít zástup všeli-

jakých individuí. Měl jsem si vybrat nějaké příhodnější datum – třeba 28. března, kdy Virginia Woolfová vešla do řeky, nebo 25. listopadu (Nick Drake). Pokud byste o takové noci vylezli na střechu, nejspíš byste narazili na podobně naladěné duše spíš než na beznadějně magory, kteří z nějakého důvodu dospěli k přesvědčení, že konec kalendářního roku má jakýsi zvláštní význam. Šlo prostě o to, že když jsem dostal příkaz, abych odvezl pizzy do squatu v Toppers' House, připadalo mi to jako neodolatelná příležitost. Měl jsem v plánu podívat se nahoru, trochu se rozhlédnout, jít dolů s těmi pizzami a pak to provést.

A najednou jsem měl kolem sebe tři potenciální sebevrahy, kteří dostali chuť na zatím nedoručené pizzy a zírali na mě. Zřejmě očekávali nějaký hlubokomyslný proslov o tom, že stojí za to žít jejich zpackané a bezvýznamné životy. Byla to vážně ironie, protože jsem kašlal na to, jestli skočí, nebo ne. Vůbec jsem je neznal a nikdo z nich nevypadal, že by měl výrazně přispět k pokroku lidstva.

„Tak jo,“ řekl jsem. „Výborně. Pizza. Vítaná maličkost za takovéhle noci.“ Raymond Carver, jak asi víte, ale z nich to nikdo nepochopil.

„Co teď?“ zeptala se Jess.

„Sníme tu pizzu.“

„A pak?“

„Počkejte půl hodiny, OK? Pak uvidíme, na čem jsme.“ Netuším, jak mě to napadlo. Proč půl hodiny? A co se mělo přihodit potom?

„Všichni potřebujeme krátkou přestávku. Mám dojem, že se nám věci trochu vymkly z rukou. Třicet minut? Souhlasíte?“

Jeden po druhém pokrčili rameny a přikývli; mlčky jsme přežvykovali pizzu. Tehdy jsem poprvé vyzkoušel, jak ty Ivanovy výtvary vlastně chutnají. Byly nepoživatelné, možná dokonce jedovaté.

„Nebudu tady půl hodiny sedět a dívat se na ty vaše zatracené depresivní ksichty,“ ozvala se Jess.

„Před minutou jsi s tím souhlasila,“ připomněl Martin.

„No a co?“

„Jaký má smysl s něčím souhlasit a pak to nedodržet?“

„Nemá to smysl.“ Jess si s tím patrně nelámala hlavu.

„Zásadovost je poslední útočiště nenápaditých,“ řekl jsem. Wilde.

Nedokázal jsem odolat.

Jess mě probodla pohledem.

„Zastává se tě,“ vysvětlil Martin.

„Nic vlastně nemá smysl, nebo má?“ zeptala se Jess. „Proto jsme tady nahoře.“

Tohle byl docela zajímavý filozofický argument. Jess tvrdila, že dokud jsme na střeše, zůstaneme všichni anarchisty. Neváží nás žádná ujednání, neplatí pro nás žádná pravidla. Mohli bychom se vzájemně znásilňovat a vraždit a nikdo by tomu nevěnoval pozornost.

„Kdo chce žít mimo zákon, musí být čestný,“ namítl jsem.

„Co to má sakra znamenat?“ podivila se Jess.

Víte, mám-li být upřímný, nikdy jsem docela nepochopil, co to má sakra znamenat. Řekl to Bob Dylan, ne já, a mně se vždycky zdálo, že to dobře zní. Ovšem teď jsem se poprvé dostal do situace, ve které jsem tu myšlenku mohl podrobit zkoušce a zjistit, jestli funguje. Žili jsme mimo zákon a mohli jsme lhát, jako když tiskne, kdykoli se nám zachtělo, a já jsem si nebyl jistý, proč bychom neměli.

„Nic,“ odpověděl jsem.

„Tak drž hubu, Amíku.“

Poslechl jsem. Zbývalo nám přibližně dvacet osm minut.

JESS

Kdysi dávno, když mi bylo osm nebo devět, jsem v bedně viděla pořad o historii Beatles. Jen se Beatles líbili, a tak to byla ona, kdo mi řekl, abych se dívala, a mně to nevadilo. (Nejspíš jsem jí ale řekla, že mi to vadí. Pravděpodobně jsem udělala scénu a naštvála ji.) Když se k nim nakonec přidal Ringo, cejtili jste takový to lehký chvění, protože to už bylo ono, byli pohromadě všichni čtyři a mohli